

Vad förklarar könsskillnader i stödet för högerpopulistiska partier?

Originalartikel av Eelco Harteveld, Stefan Dahlberg, Andrej Kokkonen & Wouter van der Brug*

Bakgrund och syfte

Att det finns skillnader i män och kvinnors politiska attityder och väljarbeteende är ett väletablerat faktum i statsvetenskaplig forskning. En av de starkaste skillnaderna i män och kvinnors röstningsbeteende som framkommit på senare år gäller röstning för så kallade högerpopulistiska partier, där väljarstödet för dessa partier har varit betydligt högre bland män än kvinnor. Artikelförfattarna ställer sig frågan vilka mekanismer som kan förklara könsskillnaderna i stöd för högerpopulistiska partier. Syftet med artikeln är att undersöka om det finns generella förklaringar till varför dessa könsskillnader består, som kan förklara skillnader i röststöd för högerpopulistiska partier i många olika länder och politiska kontexter.

Med utgångspunkt från socialisationsteori och socialpsykologi presenterar författarna två olika mekanismer som undersöks närmare. Den första mekanismen utgår från att män är mindre responsiva för sociala signaler från sin omgivning än kvinnor. Män tros därför vara mindre känsliga för de sociala kostnader som kan uppstå man stöder högerpopulistiska partier, som ofta är socialt stigmatiserande att rösta på. Det lägre väljarstödet för dessa partier bland kvinnor förklaras enligt denna mekanism med att kvinnor i sitt partival tar större hänsyn till om partiet är socialt accepterat bland människor i sin omgivning. Den andra mekanismen utgår från att kvinnor i högre utsträckning än män socialiseras in i att värna om social harmoni, vilket medför högre trösklar för kvinnor att rösta på partier som (historiskt) uppfattats som extrema och retoriskt aggressiva.

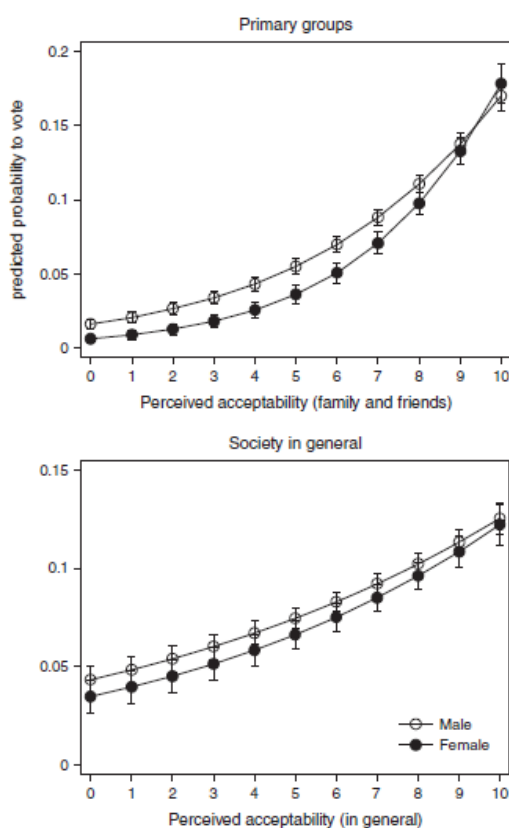
Data och metod

För att undersöka forskningsfrågan och mekanismerna genomförde artikelförfattarna en enkätundersökning i Medborgarpanelens 13:e panelsteg i december 2014. Då Sverige är ett av världens mest jämställda länder argumenterar författarna att Sverige utgör ett svårt fall för sina mekanismer. Om män och kvinnor skulle skilja sig i uppfattningen om hur socialt accepterade olika partier är i Sverige skulle det indikera att liknande skillnader finns i länder där livsvillkoren för män och kvinnor är mindre jämställda. 4995 personer bjöds in till undersökningen, som besvarades av 2301 personer, en svarsfrekvens på 46 procent.

För att dela upp resultaten på hur stöd för partier uppfattas som socialt accepterat i ens närmaste omgivning respektive samhället i stort ställdes två frågor, där varje deltagare ombads ta ställning till vart och ett av de åtta riksdagspartierna samt Feministiskt initiativ. Den första frågan löd: *"Ange på en skala från 0 till 10 för varje parti hur accepterat det skulle vara för de flesta människor i din nära omgivning (såsom familj, vänner eller kollegor) att rösta på följande partier"*. Den andra frågan löd: *"Ange på en skala från 0 till 10 för varje parti hur accepterat det skulle vara för de flesta människor i allmänhet att rösta på följande partier"*. Svarsskalan löpte från 0 (helt oacceptabelt) till 10 (helt acceptabelt). Deltagarna tillfrågades därutöver om vilket av de tio partierna de skulle rösta på om det var val idag.

Resultat

Resultatet av enkätsvaren från Medborgarpanelens deltagare låg i linje med de teoretiska förväntningarna. Den bland vänner och familj uppfattade acceptansen att rösta på partiet i fråga hade ett starkt samband med ens egen sannolikhet att rösta på partiet. Bland dessa resultat framträdde statistiskt säkerställda skillnader mellan kvinnor och män. Kvinnor var i signifikant lägre utsträckning beredda att lägga sin röst på ett parti med låg grad av acceptans bland vänner och familj. Ett partis uppfattade acceptans bland vänner och familj var en signifikant starkare predikator för kvinnors partival än mäns (se den övre grafen i figuren). Vad gäller frågan om acceptans för de flesta människor i allmänhet framträder liknande trender som i frågan innan. Sambandet mellan acceptans och partival är emellertid svagare och inga statistiskt säkerställda skillnader framträder mellan kvinnor och män (se den nedre grafen i figuren).

Kommentar: Data från Medborgarpanelen 13. Figurerna visar ett positivt samband mellan uppfattad acceptans av partiet som frågan gällde och sannolikhet för att rösta på partiet i fråga. På frågan om acceptans i den närmaste omgivningen (den övre grafen) framträder statistiskt säkerställda skillnader mellan kvinnor och män, medan sådana skillnader inte finns på frågan om acceptans i samhället i stort (den nedre grafen). De små svarta staplarna visar det så kallade statistiska konfidensintervallet (95%).

Diskussion

Studiens resultat bekräftar den av forskarna framlagda mekanismen bakom sambandet mellan kön och partival, som kan förklara varför män i högre utsträckning än kvinnor lägger sin röst på högerpopulistiska partier. Resultaten pekar på att ett partis sociala stigma är av större betydelse för kvinnor än män när de väljer parti, och att även i ett land med hög grad av jämställdhet mellan könen så finns signifikanta skillnader mellan hur män och kvinnors partival påverkas av hur dessa partier uppfattas av den sociala omgivningen. Dessa resultat visar att partival och andra former av väljarbeteende är en social process, som innebär att framtida forskning på området inte bara bör ta hänsyn till ideologi, utan också ta socialpsykologiska perspektiv i beaktande i analyser av väljarbeteende.

*Sammanfattningen bygger på forskningsartikeln "Gender Differences in Vote Choice: Social Cues and Social Harmony as Heuristics", publicerad 2019 i tidskriften *British Journal of Political Science*, volym 49, nr 3. Länk till artikeln (open access):<https://www.cambridge.org/core/services/aop-cambridge-core/content/view/DB58CD40104BABA70AF2917DD5C89AF4/S0007123417000138a.pdf/div-class-title-gender-differences-in-vote-choice-social-cues-and-social-harmony-as-heuristics-div.pdf>